

DELO ŽIVLJENJE

glasilo delavcev delovne organizacije alpina žiri

LETNIK 20

ŠTEVILKA 4

ŽIRI, APRIL 1982

JUBILEJ ČEZ VSE

Zares, za jubileje, ki jih praznujemo te dni, lahko zanesljivo trdimo, da so jubileji največjih delovnih in duhovnih zmag, tako delavskega razreda sveta, slovenskega naroda in hkrati tudi žirovskih delavcev...

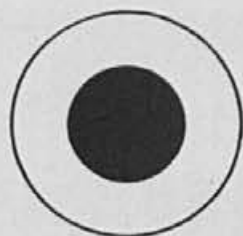
Ne bi ponavljali znanih načel ali podrobnosti o Osvobodilni fronti ali zgodovino delavskih bojev, ki so prav v prvem maju, mednarodnem prazniku dela, našli svoje središče ciljev in interesov.

Tudi ni slučajno, da so se v Žireh, žirovski delavci prav 30. aprila 1947. odločili ustanoviti gospodarsko organizacijo Tovarno športnih čevljev, ki je kasneje prerasla v sedanjo svetovno znano tovarno. Takrat je bila to, ne samo zmaga duhovnih moči Žirovcev, temveč je bil tudi postavljen temelj za ves kasnejši razcvet gospodarstva v Žireh, osebno in družbeno blaginjo posameznikov.

Delavci Alpine smo se odločili, da tudi najnovejšo delovno zmago, to je otvoritev nove tovarne na Colu, posvetimo prav spominu temu 35-letnemu obdobju, ki je tudi v druge kraje prineslo večje možnosti za življenje in ustvarjanje.

Vsem tistim, ki so kakorkoli pripomogli k temu razvoju, se velja ob teh pomembnih dogodkih iskreno zahvaliti, kar pa nedvomno pomeni predvsem obvezo za tiste, ki smo v tem trenutku tu v tovarni, ali tudi za tiste, ki šele prihajajo.

UREDNIŠTVO

TUDI DELO-ŽIVLJENJE SLAVI

Ob tako pomembnih dogodkih, kot sta 35-letnica Alpine, 10-letnica obrata na Colu in odprtje nove tovarne v tem kraju, vendarle ne smemo mimo vloge, ki jo je natančno pred 20 leti začel in nadaljeval naš glasnik Delo-življenje.

Glasilo je, kot vemo, začela izdajati organizacija Zveze mladine. Kasneje je po razvojni poti, ki je običajna, glasilo preraslo v Delo-življenje, za katerega lahko trdimo, da resnično v precejšnji meri ponazarja in osvetljuje naše razmere v tovarni, kakor tudi izven nje. S to svojo vlogo je glasilo postalo pomemben dejavnik v našem razvoju, dogovarjanju za še boljše reševanje vprašanj na katere naletimo. Pri tem se seveda velja spomniti vseh tistih sodelavcev, ki so v tem dvajsetletnem obdobju nosili glavno breme odgovornosti za razvoj časopisa in njegove vsebine. Razumljivo je, da teh nekaj deset ljudi ne bi moglo opraviti vsega dela, če ne bi bilo stalne podpore in razmeroma tesnega sodelovanja delavcev in krajanov, torej naših bralcev.

Prepričani smo, da se bo to sodelovanje še razvijalo v smeri obogatitve časopisa, ki naj bi postal še pestrejši, zanimivejši in koristnejši.

N. P.

Najvišji dosežek na področju športne obutve je smučarski čevlji SR 84

Materiali so naša največja skrb

Potek dela v šivalnici v Žireh

V Rovtjah so zelo na tesnem

Važno je, kako posamezne modele izdelajo že v razvoju

Ida Oblak iz prikrojevalnice

Takole izgleda šivalnica v Gorenji vasi

Takole izgleda proizvodna hala v Žireh

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Naše bodoče usmeritve

Časovni mejniki v razvoju tovarne so prav gotovo priložnost, da analiziramo njen razvoj v preteklosti in razmišljamo o usmeritvah za naprej. Tudi 35-letnica Alpine, ki jo praznujemo letos, hkrati z 10. obletnico ustanovitve obrata na Colu, ki jo praznujemo s pomembno delovno zmago, otvoritvijo nove tovarne, nam pomeni še poseben motiv za tovrstna razmišljanja. Hkrati pa podrobno analizo, zrele ocene in smele odločitve zahteva od nas tudi gospodarski trenutek, v katerem živimo in delamo. Gospodarske težave v svetu, notranji gospodarski položaj v Jugoslaviji, predvsem devizne razmere, so razlogi, ki ne dopuščajo, da bi bili zadovoljni z doseženim, ampak zahteva pospešeno delo, napore za še večje in boljše rezultate.

DROBCI SPOMINOV OB 35-letnici

Kot sem že pisal ob 30-letnici Alpine, so se prvo nedeljo v juniju v salonu pri Bahaču zbrali delavci in obrtniki. Naslednje jutro je bil v »Sori« napovedan sestanek in res se je zbralo 50-60 delavcev in obrtnikov.

Do ustanavljanja zadruga ni prišlo, ker je Nace Naglič povedal, da se je položaj spremenil in dal besedo meni, da stvar pojasnim. Navzočim sem povedal, da bomo uspešni le, če se združimo v eno podjetje.

Za uspešen začetek in nadaljnji razvoj, sem menil, je nujno združiti vse čevljarje in tako smo se sestali v sredo 8. junija v gostilni Gostiša z zastopniki Čevlarske gospodarske zadruga, Postolarske zadruga, Čižmarske zadruga, Delniške družbe Sora in zasebnikom Antonom Gantarjem iz Nove vasi in Ivanom Zajcem iz Stare vasi.

Predlagal sem združitev vseh podjetij, delavcev in obrtnikov v eno samo podjetje. Navedel sem glavne značilnosti, iz česa in kako naj bi bilo to podjetje organizirano. Poudaril sem še, da bi tako najhitreje prebrodili težave, ki jih je prizadejala vojna, in se gospodarsko dvignili. Ko sem končal, se je takoj oglašil zastopnik d. d. Sora Franc Mlinar. Pridružil se je mojemu izvajanju in podprl akcijo za združitev ter dejal, da bomo tako najhitreje uspeli in koristili kraju.

Trdim, da je prav njegovo odločno stališče mnogo pripomoglo, da so se lažje odločili tudi drugi. Franc je bil sicer tih in skromen mož, to pot pa se je oglašil. Odločno, kritično in pošteno je povedal, da meni, da je združitev edina pravilna rešitev. Tako je bil ustanovljen pripravljalni odbor, ki je takoj začel z organizacijo podjetja ter s tem proizvodnjo.

Spet se je izkazal Franc Mlinar, ki je s tovariši podpisal posojilo in zastavil svoje premoženje, da bi novoustanovljeno podjetje hitreje zaživelo. Mlinarja omenjam posebej tudi zato, ker je zaradi gmotnega položaja družine še težje tvegati kot nekateri drugi.

V položaju, kot je bil tedaj, je to pomenilo izredno pogumno dejanje, saj so nekateri ustanovitelji postavili na kocko vse, kar so imeli.

Franc Mlinar je bil na občnem zboru izvoljen v upravni odbor in prevzel tajniške posle, ki jih je sicer vodil že v pripravljalnem odboru.

Družbeno pomembno dejanje, kot je bilo ustanavljanje podjetja, je seveda temeljilo tudi na osebnem zaupanju in prijateljstvu. Na tem smo gradili, čeprav grenkih in težkih dni ni manjkalo. Za svoje delo smo že tedaj dobivali priznanja in ne bi bilo prav, da ne bi zaslug pripisovali tudi mirnim, toda trdnim in zanesljivim ljudem, ki se niso nikoli posebno kazali; med njimi je bil tudi Franc Mlinar.

Rad bi povedal torej, da še tako široke in zahtevne naloge in dejanja opravijo posamezniki v družbi s sotovariši, ki jih navdihuje pomembnost trenutka in tedaj s svojimi odločitvami pišejo zgodovino.

Vinko GOVEKAR

S konference osnovnih organizacij Zveze sindikatov

Plačilnobilančna situacija Jugoslavije v zadnjih letih postavlja pred vsako OZD nove zahteve in cilje. Doseganje čim višjega dohodka je postavljeno nekoliko v ozadje, v ospredje pa stopa devizni učinek. To pa zahteva, da dvignemo naš izdelek na svetovno raven, kajti le tako je mogoče izvažati.

Ta dejstva moramo pri načrtovanju razvoja za naprej še posebej upoštevati. Slika o bodočem razvoju Alpine, katero imamo v tem trenutku pred seboj, je nastala z upoštevanjem že prej omenjenih dejstev, ob upoštevanju obstoječe ravni tehnologije, ob upoštevanju tržnih razmer in številnih drugih dejavnikov, skušamo najti usmeritve, ki bi hkrati pomenile zmanjšanje vsakodnevnih težav in ki bi dolgoročno pomenile razvoj v postavljeni smeri.

Proizvodni program

Razvoj Alpine v preteklosti je pripeljal do tega, da imamo v tem trenutku zelo raznovrstno in tudi prostorsko zelo slabo zaokroženo proizvodnjo. To ugotavljamo že dalj časa, vendar nikakor nismo znali najti poti k izboljšanju.

Prav to vprašanje poizkušamo reševati s konceptom »nove organizacije«. Jasno je, da iz sorazmerno razdrobljene proizvodnje ne moremo čez noč preusmeriti tovarne samo v en program. Tega nam tudi tržne možnosti ne dopuščajo.

Lahko pa storimo marsikaj za to, da specializiramo oddelke po vrstah izdelkov in tehnologije in da proizvodnjo prostorsko zaokrožimo. To želimo doseči z reorganizacijo. Izključno lahko obutev naj bi v bodoče izdelovali pri krojevalnici in šivalnici, ki bo v prostorih I. nadstropja v Žireh, obrat Gorenja vas in lahka montaža. Proizvodnjo pancrjev naj bi v celoti organizirali v novi hali, v kateri bo razvoj pancrjev, brizganje šal in manšet, izdelovanje notranjih čevljev, montaža pancrjev in

orodjarna. Ob tem bo potrebno en del notranjih čevljev še vedno izdelovati na Colu, ki naj bi prevzemal v vse večji meri proizvodnjo zgornjih delov za športni program, ki bi ga potem dokončno izdelovali na športnem traku, oziroma strojih za nabrizgavanje podplatov.

Ob tem konceptu lahki program ne bo doživel bistvenih sprememb. Isto velja za proizvodnjo pancrjev. Določene spremembe pa bo v bodoče doživel športni program. Najpomembnejši artikel tega programa so tekaški čevlji. Kot pa vemo, so s tekaškimi čevlji zmogljivosti športnega programa pokrite približno 6 mesecev v letu. Za preostalih 6 mesecev nam kaže vključiti artikle za letne športe, zaradi obratne sezone. Pri tem bomo skušali razviti artikle, ki so danes na začetku svojega vzpona. Tehnologija, ki jo zahtevajo ti izdelki, se bistveno ne razlikuje od tehnologije za izdelavo tekaške obutve. Ob tem bomo opustili proizvodnjo gojzer šivane obutve. Ta izdelava je postala v zadnjih letih tako draga, da cena, po kateri jo je mogoče prodajati, ne pokriva več stroškov proizvodnje.

Proizvajamo za trg

Opisana usmeritev in opredelitev seveda ni nastala »na pamet«, ampak kot posledica analize tržišča in primerjave teh zaključkov z našimi proizvodnimi možnostmi. Tržno bodo posamezni proizvodni programi seveda nekoliko različno usmerjeni. Tako bo program lahke obutve z večjim delom orientiran na domače tržišče, na potrebe naše maloprodajne mreže. En del proizvodnje lahke obutve bomo skušali prodajati na Zahodu, en del tudi na Vzhodu.

V proizvodnji pancrjev nam mora biti cilj, prodati na Zahod polovico te proizvodnje (Nadaljevanje na 4. strani)

Pod vodstvom novega predsednika se je sestel tudi izvršni odbor konference OO ZS Alpine

Naše bodoče usmeritve

(Nadaljevanje s 3. strani)
vodnje. Z drugo polovico pa bomo pokrivali potrebe domačega trga in en del izvozili tudi na Vzhod. V športnem programu pa bo orientacija za Zahod najbolj izrazita.

Od proizvodnje tekaških čevljev in ostalih izdelkov tega programa bi morali izvoziti na Zahod večino, kar 80-90% proizvodnje.

Prodajati pod znamko »Alpina«

Dva od treh programov predstavlja športno obutev, kjer je za prodajo pomembna znamka, ime. V preteklosti smo običajno trdili, da na tujem še nismo uveljavljeni kot Alpina. Zato so nekateri menili, da bi bilo bolje prevzeti kako licenčno proizvodnjo. S takimi težnjami se danes ne strinjamo več, ker je prihodnost take usmeritve kratka, zato smo napravili odločilne korake za uveljavitev lastne znamke na tujem. Največ smo pri tem storili v ZDA, kjer se prav pri prodaji za naslednjo sezono kažejo že lepi rezultati. Že v preteklosti smo si v ZDA utrdili ime Alpina pri tekaških čevljih, leto 1982 pa pomeni leto močnega prodora imena Alpina v ZDA tudi pri pancirjih. To seveda ni prišlo samo od sebe, temveč je posledica naporov v tej smeri. To pomeni prav gotovo določeno jamstvo za prodajo v bodoče.

Dejstvo, da s takim pristopom uspevamo v ZDA, ki je tržišče z največjo konkurenco, dokazuje, da smo sposobni poslovati tudi na ta način. Upam, da bodo rezultati prodaje v ZDA v letu 1982 prepričali o pravilnosti usmeritve tudi tiste, ki še vedno razmišljajo o prednostih licenčne proizvodnje ali pa celo kritizirajo to, da smo opustili proizvodnjo za firmo Heierling USA.

Cilj je kvaliteta, ne samo količina

Naša perspektiva ni in ne more biti v proizvodnji nizkokvalitetnih in poceni artiklov. Tudi ob najnižji ceni se bo še vedno v svetu našel kdo, ki bo pripravljen delati ceneje. Naša perspektiva je v tem, da s stalnim razvojem držimo v posameznih programih stik s svetovnim vrhom, in da proizvajamo kvalitetne izdelke, ki bodo sposobni konkurirati na zahtevnem zahodnem tržišču.

Ob tem moramo prav gotovo kolikor mogoče najbolje (optimalno) izkoristiti proizvodne zmogljivosti, to je izdelati čimveč parov. V začetku letošnjega leta smo povečali dnevno proizvodnjo od 6000 na okrog 7000 parov dnevno. Računamo, da bi cilj moral biti 8000 parov dnevne proizvodnje. Za to nam primanjkuje predvsem šivalnic in to vprašanje bomo morali še rešiti. Kasneje pa naj bi delovali predvsem v smeri razvoja in kvalitete, ne pa več v smeri nadaljnega povečevanja proizvodnih zmogljivosti.

Prav gotovo v enem sestavku ni mogoče predstaviti in utemeljiti vse točke nadaljnjih usmeritev. Upam, da sem uspel nakazati vsaj najbolj pomembne. Hkrati pa vam lahko zatrdim, da so v tem trenutku naše usmeritve dokaj jasno začrtane in podprte s tržnimi možnostmi. To pa je pomembno. Vedeti moramo, kaj hočemo. Le tako bomo naše napore lahko usmerili v cilj, ne pa stopicali na mestu.

Zaključujem z željo, da bi bilo ob prihodnjem jubileju možno dati naši sedanji poslovni orientaciji ugodno oceno. Vsem članom kolektiva, še posebej pa sodelavkam in sodelavcem obrata na Colu želim tudi v bodoče veliko delovnih uspehov!

Tomaž KOŠIR

dogovarjamo se - dogovorili smo se

Prerez skozi čas

Zaradi boljšega razumevanja moram najprej povedati, da je Alpina zrasla v posebnih pogojih, na osnovi prizadevanj vseh naprednih sil v kraju. To je zgodovinska povezanost predvojnih let v okviru združništva in ostale čevljarske obrti v Žireh. Tradicija delavskega gibanja se je po vojni nadaljevala in je delavsko samoupravljanje le dopolnitev že izbornih pravic. Pionirji Alpine so imeli tovarno za svojo, še preden je nastala družbena lastnina in samoupravljanje. Vzrok je že obstajal, samoupravljanje pa je bilo samo logična posledica. Vse to se še danes močno odraža in ima svojo dobro, včasih pa tudi slabo stran. Dobro zato, ker se vsi zavedamo, da je le od nas odvisen uspeh delovne organizacije, slabo pa zato, ker včasih menimo, da nam zato ni treba nič več storiti, da bi se stvari še izboljšale, ali pa, kar je še slabše, včasih prevladajo ozki interesi, kot posledica lastninske miselnosti. Prav zaradi takih odnosov do dela in samoupravljanja imajo družbenopolitične organizacije vedno dovolj dela. Vključujejo se v pozitivna prizadevanja za ustvarjalne odnose v samoupravljanju in poslovanju sploh. Njihovo prizadevanje je včasih bolj, včasih manj uspešno. V preteklosti smo bili priče težavam, ki so nastale zaradi kopice nerešenih vprašanj.

Če bi hotel natančno oceniti vsa dogajanja v zvezi s samoupravnim odločanjem in družbenopolitična prizadevanja v zadnjih desetih letih, potem bi moral napisati celo knjigo. Poskusil bom povedati vsaj toliko, da bo bralec dobil predstavilo o tem, kako je tekla bitka za vsak nadaljnji korak, ki nas je pripeljal do današnjih dni. Prav proizvodni program je bil vedno vzrok in posledica vseh drugih dogajanj, od reorganizacij do menjave kadrov. Nikdar ni šlo gladko. Res je, da smo se o vsem vedno samoupravno dogovarjali in da so družbenopolitične organizacije imele svoj vpliv na dokončne odločitve, vendar pogosto z zamudo in tako, da včasih nismo bili sposobni sami razrešiti vseh težav. Takrat smo iskali pomoč zunaj, a na koncu prišli do spoznanja, da nam naših problemov ne bo nihče rešil, če jih ne bomo sami.

Proces oblikovanja Alpine se je nadaljeval. Program proizvodnje se je menjaval. Obutev za izvoz je dobila svoje mesto in je narekovala nadaljnji razvoj in kvaliteto. Po tradiciji žirovskih čevljarjev je

Alpina vedno izdelovala športno obutev in jo tudi izvažala. Tradicija nam je do neke mere koristila, včasih pa tudi ovirala razvoj. Velikokrat se nismo mogli odločiti ali naj opustimo neko vrsto obutve in ali naj se odločimo za program proizvodnje, ki je najbolj do-nosen.

Alpina se je širila in napredovala v vseh pogledih. Vedno se rojeva novo in odмира staro, četudi v krčih, a vendarle. Včasih nas je prav tradicija in obrtniška miselnost spravila v obup in smo toliko zaostali za razvojem, da smo morali potem narediti skok, namesto nekaj vztrajnih korakov. Kot rečeno, zmagovale so vedno napredne sile, čeprav ne zlahka. Občutljivost za dogajanja v Alpini je bila še toliko večja, ker Alpina za Žiri pomeni veliko več kot delovna organizacija. Za Žiri je Alpina pomenila in še pomeni življenje in razvoj kraja. Ne mislim s tem podcenjevati drugih delovnih organizacij v kraju, vem pa, da so se lahko razvile le zato, ker je Alpina že obstajala. Prav zaradi tega smo o vsakem koraku Alpine razpravljali na vseh ravneh znotraj delovne organizacije. Zunaj pa skoraj v vsaki družini in tudi gostilni. Po letu 1960 je samoupravljanje dobilo nove razsežnosti. V samoupravnih organih je bilo vse več takih delavcev, ki so se že na marsikaj razumeli in vodilni delavci niso mogli zadržati nekdanjega vpliva. Takrat je imel še glavno besedo upravni odbor, ki je imel velika pooblastila in so njegovi sklepi bili pravnomočni. Delavski svet je odločal samo o večjih zadevah, ki so bile že prej sprejete na upravnem odboru. Bilo bi vse v redu, če ne bi v upravnem odboru bilo največ članov iz vodstva, prav to je oviralo, da bi prišlo odločanje v roke delavcev — neposrednih proizvajalcev.

Tisto samoupravno odločanje, katero je bilo uzakonjeno z Zakonom o združenem delu, je šele dobilo pravi smisel. Samoupravna organiziranost je sicer v Alpini zaživela že v letu 1962/63, ko smo ustanovljali ekonomske enote, vendar je odločanje ostalo še vedno v rokah prejšnjih struktur. Družbenopolitična akcija je bila takrat dobro speljana, a v osnovi odločanja se je spremenilo le bore malo.

Največje spremembe v samoupravnem odločanju so bile uvedene šele po letu 1974, takrat smo ustanovljali temeljne organizacije združene-ga dela. To pa je bila tista nevidna prisila, ki je morala

(Nadaljevanje na 5. strani)

Kako ustvarjamo

Proizvodna rast Alpine v zadnjih desetih letih

Rast proizvodnje v Alpini je bila v zadnjih desetih letih, za razliko od predhodnih obdobj, nekoliko bolj umirjena. Leta 1971 je Alpina prvič v zgodovini izdelala milijon parov obutve letno. V nadaljnjih 10 letih se je proizvodnja obutve povečala za 50%, kar je lep napredek.

V proizvodnji obutve smo namreč že pred tem obdobjem uvedli precejšnjo mehanizacijo in temu ustrezno razvito tehnologijo; število zaposlenih v proizvodnji bistveno ni več naraščalo, če izvzamemo obrata Gorenja vas in Col.

V Gorenji vasi smo z odkupom prostorov od Kroja Škofja Loka, pridobili več proizvodnega prostora in izboljšali delovne pogoje. To pa je odpiralo možnosti, da se namesto 120 zaposlenih, vključni v delo 200 delavcev. Zmogljiivosti v proizvodnji zgornjih delov obutve in montažnih oddelkov kljub temu še zdaleč niso bile usklajene. Še vedno smo imeli 5 do 7 manjših kooperantov za izdelavo zgornjih delov. Spričo tehnološke revolucije pred tem obdobjem, ki je bistveno skrajšala tehnološke postopke v montažni in s sodobnejšo opremo, so se kapacitete kljub manjšemu

število zaposlenih, povečevale, razkorak med potrebami montaž in zmogljiivosti izdelovalnic zgornjih delov pa se je večal.

Novih delavk in delavcev v žirovskem okolišu skoraj ni bilo več. Odločili smo se, da moramo za proizvodnjo

zgornjih delov iskati nova področja, kjer so še želje po zaposlovanju. Začeli so se razgovori s krajevno skupnostjo Col in SO Ajdovščina. Hitro smo ugotovili, da je to za nas verjetno pravi kraj. Krajani Cola in okoliša so kazali velik interes, da dobijo v kraj industrijsko proizvodnjo in zaposlitev doma. Ob tesnem sodelovanju krajevne skupnosti Col in Alpine smo preuredili bivšo telovadnico v Prosvetnem domu v začasno delavnico. Šola se je odrekla telovadnici, krajan pa so dobili zaposlitev. Proizvodnja zgornjih delov je zelo hitro stekla, ampak je le delno zapolnila vrzel manjkajočih zgornjih delov obutve. Uvedeno je bilo dvoizmensko delo in izkoriščen vsak kotiček delovnega prostora.

Nihče ni takrat mislil, da bo treba na novo tovarno čakati točno 10 let, saj je bila že na samem začetku zanjo določena celo lokacija. Ob tej priliki moramo poudariti, da tudi Alpina, ki posluje dokaj enako dobro vsa leta, nima vedno dobrih letin in da glede na dolgoročno osvajanje tržišča rentabilnost niha, tako da nismo mogli vlagati kadarkoli, posebno, če je šlo za zahtevnejšo investicijo.

Leta 1973 smo bili že tik pred zaključkom finančne konstrukcije za gradnjo, ko se je začelo prvo stabilizacijsko obdobje in investicija je bila začasno odložena. Za tem je dobila zaradi tehnoloških zahtev in porasta proizvodnje pla-

stike, prednost nova proizvodna hala v Žireh.

Obljube pa so se kljub vsemu izpolnile in sedaj imamo primerno tovarno, ki omogoča zaposlitev še večjega števila ljudi in v dobrih delovnih pogojih. S tem bomo zmanjšali neskladje med proizvodnjo zgornjih delov in montažami, kljub temu pa bodo še okrog 30% zgornjih delov izdelovali naši kooperanti.

Kronološki pregled proizvodnje v desetih letih

Leta 1971 smo skupno proizvedli 1.005.470 parov obutve, od tega kar 191.292 parov športne obutve, največ smučarske. S polno paro smo vlivali PVC podplate na smučarsko obutve, zgornje dele pa šivali po klasičnem načinu.

Isto leto so naši konkurenti na svetovnem tržišču predstavili v celoti vliete smučarske čevlje. Tudi mi smo začeli razmišljati o tem in pospešeno pripravljali vse potrebno. Polno je bilo dvomov, nejasnosti in različnih mišljenj naših največjih kupcev. Največje dvome so nam vzbujala vedno večja naročila klasičnih smučarskih čevljev za izvoz.

Z izvirno rešitvijo notranjega smučarskega čevlja in pravočasno pripravo patenta smo poenostavili tehnologijo in bili za zahodni svet dokaj konkurenčni.

Leta 1972 je proizvodnja prestopno rasla, proizvedli smo do takrat rekordno količino ženskih sandalic, predvsem za izvoz v Sovjetsko zvezo. Smu-

Prerez skozi čas

(Nadaljevanje s 4. strani)

oblast razdeliti in jo decentralizirati. Šele takrat so začele pobude prihajati od spodaj navzgor in narobe. Nekaj časa je bilo čutili, da se bo vse to stopnjevalo. Vseeno le ni bilo vedno tako. Za vsak nadaljni korak so se morale družbenopolitične organizacije pošteno potruditi in včasih tudi na silo jemati tisto, kar bi moralo že biti v rokah delavcev. Vedno je bilo najtežje prihajati do svežih informacij in se pred strokovnimi ali poslovnimi odločitvami dogovoriti o naših hotenjih. Res, da so včasih družbenopolitične organizacije razpravljale o nekaterih odločitvah šele potem, ko je v zvezi s tem nastal problem, pa vendar lahko trdim, da so v kritičnih trenutkih vedno našle še toliko moči, da so se nastale težave pravilno razrešile. Prav pri težkih problemih smo izgubljali na ugledu. Če pa pomislim, da je bilo žrtvovanje potrebno, da smo lahko napredovali, potem pa tudi to ni bilo zaman. Tudi danes, ko smo že preboleli otroške bolezni samoupravljanja, se še vedno na posameznih področjih zatika.

Zadnja reorganizacija proizvodnih TOZD je zopet pustila precej nesoglasij in kadrovskih premikov, uveljavila se je s 1. 1. 1982. Od nje pričakujemo bolj nepretrgano delo in kar je najbolj pomembno, odgovornost je bolj določena, natančno opredeljena, tako da posamezni delavci bolje vedo, kaj delati in za kaj odgovarjajo.

Notranjih težav je dovolj in jih skušamo uspešno reševati. Trudimo se, da bi samoupravno dogovarjanje in odločanje bilo na tistem nivoju, katerega od nas zahteva sedanji čas. Včasih nismo uspešni, a smo vztrajni.

Ob praznovanju naših jubilejev sem poskušal prbrskati po spominu in prispevati nekaj iz zgodovine Alpine, ki je bila že od samega začetka in skozi ves ta čas zelo pestra.

Če mi je uspelo s tem prikazati kako trnjeva so bila vsa ta leta in kako se je bilo treba boriti za vsak nadaljnji korak, potem sem zadovoljen.

Ivan CAPUDER

(Nadaljevanje na 6. strani)

Kako ustvarjamo

Proizvodna rast Alpine v zadnjih desetih letih

(Nadaljevanje s 5. strani)

čarska obutev je bila še vedno v porastu.

Proizvodnja športne obutve pa je že dosegla 211.519 parov. Leta 1973 smo proizvedli in izvozili rekordno količino smučarske obutve na Zahod. Te količine še danes ne moremo doseči. Razvijali smo že tudi cel brizgani smučarski čevlji, stekle pa so tudi priprave za proizvodnjo tekaškega programa. Proizvodnja modne obutve se je povečevala, predvsem ženskih sandal. Isto leto smo pričeli s poskusno proizvodnjo sestavnih delov obutve PU podplati, peta, napetnikov... Že prva orodja smo izdelali doma. Ustanovljena je bila orodjarna in prototipska delavnica.

Leta 1974 je proizvodnja modne obutve tekla v enakem obsegu kot pretekli dve leti, le sestavne dele smo vgrajevali že pretežno iz domače proizvodnje oddelka plastike.

Prvič smo proizvajali cele brizgane smučarske čevlje, jih izvozili in prodajali doma, seveda v manjših količinah, saj smo imeli en sam osnovni model.

Investicije v orodja in nove stroje za brizganje so bile visoke. Izvoz klasičnih smučarskih čevljev je začel izredno hitro upadati, mi pa smo imeli v brizgani obutvi še premalo modelov.

Zato mislim, da je bila naša odločitev, da razvijemo tekaške čevlje, zelo pravilna, saj smo izvozili že prve testne količine. V naslednjih letih je prav ta program zamenjal vrzel v zahodnem izvozu, saj se je občutno zmanjšala proizvodnja smučarske obutve. V letu 1974 je bilo poleg obutve proizvedeno že tudi 1.535.207 parov plastičnih izdelkov – sestavnih delov za obutev.

Leta 1975 je proizvodnja lahke obutve močno porasla in presegla milijon parov, s športno, smučarsko in gozder šivno obutvijo pa smo v skupnem seštevku ostali pod 100 tisoč pari, kar je bila obstoja Alpine do danes najmanjša količina. Tekaške obutve smo že proizvedli in izvozili 35.000 parov. Proizvodnja plastike je že dosegla količino 1.892.000 parov. Kupili smo 3 serije rabljenih orodij za smučarsko obutev in začeli razvijati še eno novo serijo. Asortiman smo povečali, potrebne pa so bile tudi nove investicije v stroje za brizganje.

Leta 1976 se je proizvodnja lahke obutve zmanjšala. Specializirali smo se za žensko obutev in prenehali z izdelovanjem moške obutve. Smučarske obutve smo zopet izdelali 153.506 parov, največji porast pa smo dosegli v proizvodnji tekaških čevljev, saj smo izdelali in izvozili že 189.000 parov tovrstne obutve. Predvidevanja iz leta 1973 so se uresničila. Proizvodnja plastike je že dosegla 2,5 milijona parov in to pretežno na doma izdelana orodja.

Leta 1977 je proizvodnja lahke obutve tekla v okviru možnosti – normalno, športne obutve je bilo proizvedeno že 220.000 parov, od tega smučarske kar 150.000 parov. Proizvodnja tekaške obutve za zahodna tržišča pa je že dosegla 213.000 parov, proizvodnja plastike pa 3,3 milij. parov. Plastika in orodjarna sta dobili nove prostore.

Leta 1978 je skupna proizvodnja obutve že presegla 1,2 milijona parov in to 220.000 parov smučarske obutve, 55.000 parov gozder šivane obutve, 235.000 parov tekaške in 690.000 parov lahke obutve. Pri tem lahko opazimo, da proizvodnja lahke obutve ni napredovala, ker smo izdelovali več športne obutve. Proizvodnja plastike je bila 3,5 milij. parov. Isto leto smo proizvedli tudi prve količine apreski obutve.

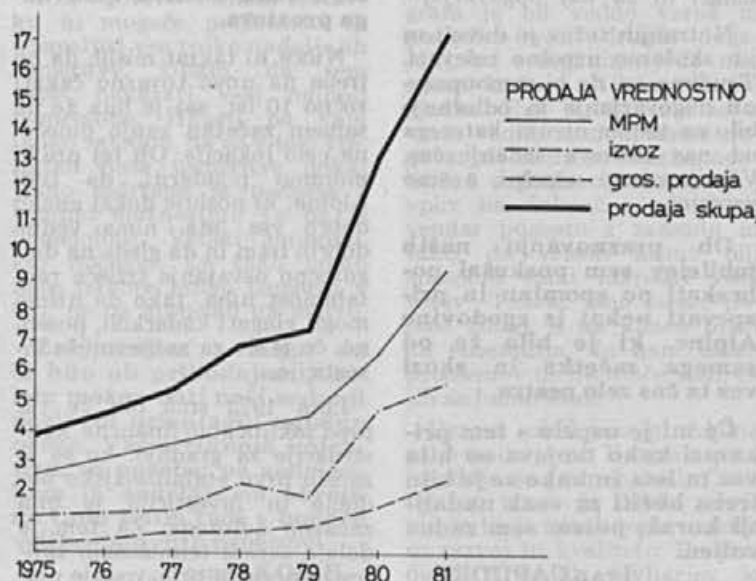
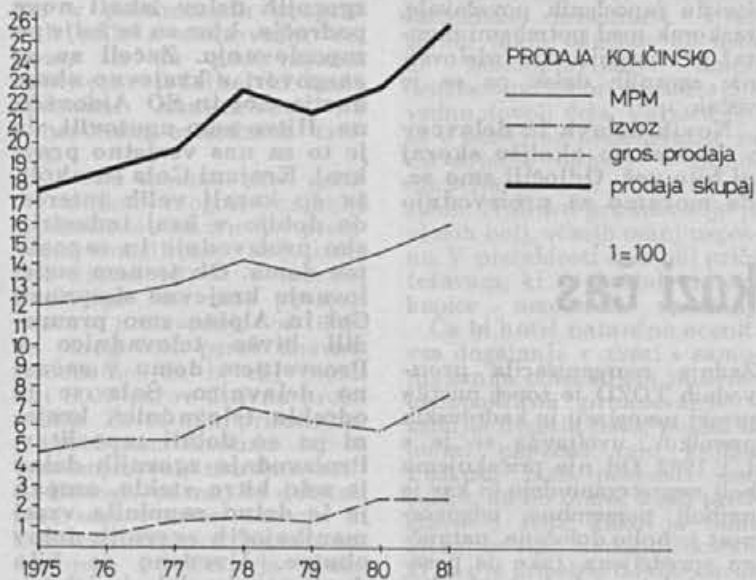
Leta 1979 smo že presegli 300.000 parov proizvodnje smučarskih čevljev, gozder šivane obutev pa se je še naprej neprenehoma zmanjševala. Dosegli smo rekordno proizvodnjo tekaških čevljev, kar 337.398 parov, proizvedli preko 60.000 parov apreski in le nekaj več kot 600.000 parov lahke obutve, ki se je morala umikati športnemu programu. Proizvodnja plastike je bila 3,7 milij. parov.

Leta 1980 smo izdelali spet rekordno količino smučarske obutve 317.236 parov, tekaška obutev je bila že v upadanju, proizvedli smo 100.000 parov manj kot leto poprej. Tudi apreski obutev smo izdelali več, ponovno se povečuje proizvodnja lahke obutve, izdelali pa smo tudi prve količine trim obutve. Plastika je presegla 4 milij. parov raznih sestavnih delov za obutev.

Leta 1981 je proizvodnja obutve dosegla 1.465.000 parov, od tega 273.000 parov smučarske obutve, 47.000 parov gozder šivane, 150.000 parov tekaških, 194.000 apreski, 60.000 trim obutve in 750.000 parov lahke obutve. Proizvodnja plastike se je zmanjšala za skoraj 1 milij. parov, ker je bil del proizvodnje ukinjen v drugi polovici leta.

Tone KLEMENČIČ

Razvoj prodaje in njene perspektive

Nikoli ne pričnemo graditi tovarne ne da bi vedeli, kam in kako bomo prodajali izdelke. Zaradi tega je tudi v Alpini prodajna služba odločilno vplivala na njen razvoj ter njen obstoj. Organizacijsko se je sicer ves čas spreminjala ter dopolnjevala, vendar je osnovna naloga vedno ostala ista – prodaja vseh proizvodov.

Z večanjem proizvodnje je bilo nujno iskati tudi različne prodajne poti. Tako je nastala naša prodajna mreža, s tem smo si zagotovili zanesljivo prodajo na domačem tržišču. Kmalu smo ugotovili, da je domače tržišče premajhno in ne omogoča specializacije proizvodnje, zato smo začeli obutev tudi izvažati.

Tako so se v prodaji izoblikovale prodajne poti, po katerih prodajamo tudi danes: MPM, izvoz, grosistična prodaja. Deleži posameznih prodajnih poti so se v zgodovini Alpine stalno menjali, kakor so se pač kazale potrebe razvoja ali pa trenutne gospodarske razmere doma in v svetu.

Pri tem seveda nastajajo tudi stroški, ki jih je v prvem obdobju pokrivala proizvodnja, podobno kakor druge vrste stroškov. Dokler so se v prodaji prodajali samo izdelki Alpine, prodaja ni ustvarjala akumulacije, ko pa smo za svojo mrežo pričeli z dokupom obutve drugih proizvajalcev, smo jim seveda uslugo prodaje zaračunali.

V tem trenutku pa je prodaja začela ustvarjati tudi

Kako ustvarjamo

Razvoj prodaje in njene perspektive

lastno akumulacijo ter tako tudi lastna sredstva za razvoj MPM. Kasneje se je prodaja organizirala kot TOZD. S to spremembo se osnovne funkcije prodaje niso v ničemer spremenile. Bistvena sprememba pa je bila v tem, da kot TOZD samostojno ustvarja dohodek ter akumulacijo, ki jo potem razporeja v skladu z razvojnimi potrebami TOZD Prodaja, kakor tudi s skupnimi razvojnimi načrti DO Alpina.

V prvem obdobju je TOZD Prodaja obsegala samo prodajo preko MPM, ostale prodajne poti so bile organizacijsko še vedno v okviru proizvodnje. V letu 1978 pa smo se v TOZD Prodaja vključili tudi v izvoz in grosistično prodajo. Pri opravljanju izvoza ter grosistične prodaje pa prodaja ne ustvarja dohodka, temveč samo opravlja svojo prodajno funkcijo. Stroške, ki tedaj nastanejo pa pokriva proizvodnja.

Za delovanje v naslednjih letih so cilji začrtani v srednjeročnem programu ter tudi koncepti dolgoročnih ciljev razvoja.

Pri izbiri proizvodnih programov bomo težili k poenotenju in na ta način poskušali vplivati tudi na večjo produktivnost, boljše rezultate dela ter večjo ekonomičnost proizvodnje. Delovali bomo v smeri povečanih serij posameznih artiklov. Prizadevali si bomo uveljaviti ime Alpine v svetu in ohraniti pozicije na tržiščih, s končnim ciljem: ustvarjanje

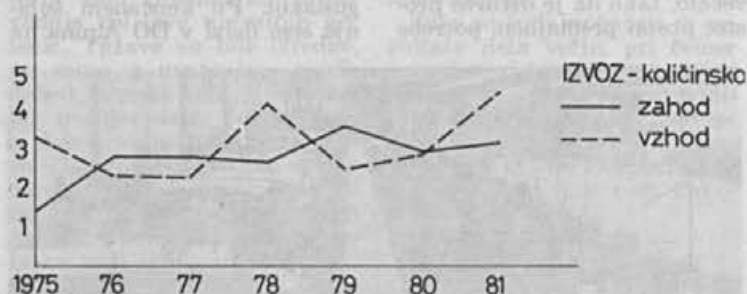
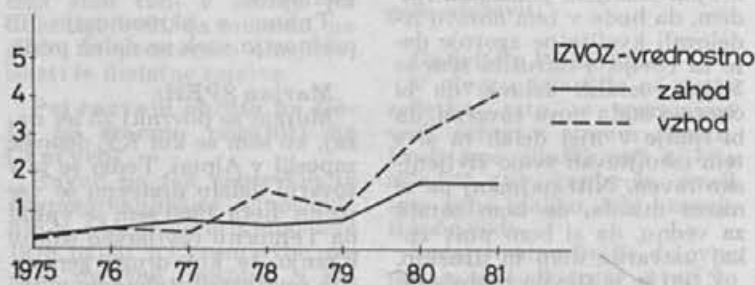

Delavski svet TOZD Prodaja na prvem zasedanju

PRODAJA OBUTVE PO RAZLIČNIH PRODAJNIH POTEH IN VREDNOSTNO KOLIČINSKO

Količina v 1000 parov
Vrednostno v 1000 din

Prodajna pot (količinsko)	1975	%	1976	%	1977	%	1978	%	1979	%	1980	%	1981	%
MPM-skupaj	1202	68	1240	67	1300	67	1417	63	1343	62	1466	64	1600	62
Alpina obutev	559	32	467	25	422	22	544	24	484	22	483	21	558	22
Dokup	643	36	773	42	878	45	873	39	859	40	983	43	1042	40
Izvoz-skupaj	485	27	528	29	520	27	696	31	621	29	594	26	778	30
Zahod	146	8	289	16	289	15	270	12	365	17	300	13	320	12
Vzhod	339	19	239	13	231	12	426	19	256	12	293	13	458	18
Gros. prod.	80	5	76	4	123	6	145	6	192	9	220	10	216	8
Skupaj prodaj. (vrednostno)	1767		1844		1943		2258		2156		2280		2594	
izvoz skup.	113175	29	114912	26	125144	24	223746	32	185100	26	481682	37	574654	33
Zahod	29466	7	57000	13	77010	15	63816	9	76800	11	175682	13	173131	23
Vzhod	24709	22	57912	13	48134	9	159930	23	108300	15	306000	24	401523	10

čim boljših finančnih rezultatov delovne organizacije.

V bodoče naše trgovine ne bodo več ozko specializirane, temveč bomo tam, kjer bodo za to možnosti, razširili program, predvsem s športno opremo.

Organizacijsko in kadrovske bomo sledili zahte-

vam modernega trgovanja. Celotno dejavnost ter rezultate prodaje bomo gradili na dobrih odnosih med vsemi zaposlenimi ter na krepitvi samoupravnih odnosov v smeri širokega vključevanja vseh delavcev v proces odločanja.

Bojan STARMAN

Našo obutev so na modni reviji 2. aprila simpatično predstavile manekenke

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

KAJ MENIJO VODJE O COLU

Za urednikovo mizo smo tokrat povabili tiste, ki so se v tem času največ in najbolj neposredno ukvarjali z vodstvom obrata na Colu: **Martina KLEMENČIČA**, **Franca FRLIČA**, **Jožo OBLAK**, **Milko RUŠT** in **Marjana ŠPEHA**. Takole so pripovedovali:

Martin KLEMENČIČ:

Dobro se spominjam tistega 27. aprila 1972, ko smo začeli z delom na Colu.

Verjetno so mene povabili, da bi uvajal obrat na Colu zaradi izkušenj, ki sem si jih nabral pri mojem dosedanem delu v Čevljarju v Gorenji vasi.

Najtežje pri vsem je bila vsakdanja vožnja iz Gorenje vasi, preko Žirov, kjer je bilo treba vse naložiti v kombi in

Franco FRLIČ:

Verjetno so mene predlagali za Col, ker sem obiskoval tehnično čevljarstvo šolo — oddelek v Žireh. Takrat so zame nastopile tri težave: šola, pot na Col in pa majhna izkušnost za delo v šivalnici, saj sem bil na praksi le 3 mesece.

Tudi v času mojega vodenja obrata na Colu so bile razmere še slabe, nismo imeli ne telefona, za topli obrok smo šele pripravljali v bližnji gostilni...

Spominjam se, da sem se včasih sama učila, da sem potem lahko pokazala drugim.

Skratka, zelo sem se vživela v kolektiv in če bi bila mlajša, bi kar ostala še kakšno leto, saj je bilo delo pestro in zanimivo. Tudi v hiši, kjer sem stanovala, sem se počutila kot doma.

Zelo sem vesela, da je tam sedaj tako težko pričakovana nova tovarna in želim vsem delavcem, da bi še tako napredovali.

Milka RUŠT:

Zares je pestra zgodba mojega 10-letnega službovanja na Colu in na Črnem vrhu. Na Primorsko me je zaneslo čisto slučajno, sploh nisem vedela, da obstaja Col, niti najmanj pa si nisem mislila, da bom kdaj odšla na Col in tukaj živela.

Odločitev je prišla in določena sem bila, da bom odšla na Col s 35 delavkami, ki so se 1972. leta pričevale v obratu v Gorenji vasi. Poleg praktičnega dela, so se delavke izobraževale v ČSIC v Žireh. Po treh mesecih smo odšli na Col, strokovno in praktično pripravljene na samostojno delo v obratu šivalnice na Colu.

Z 22. aprilom 1972 se je pričel moj prvi dan službe v tem obratu, v novem kraju, popolnoma drugem okolju. Zjutraj, ko smo se peljali na Col, so me obdajali čudni občutki, zlasti: ali bom kos tej nalogi. Na Col sem odšla z željo in namenom, da ljudi nekaj naučim, da s svojim znanjem pomagam ljudem, da bodo v tem obratu izdelovali kvalitetne zgornje dele za čevlje. Pridružila sem se željam ostalih delavk, da bi čimprej stala nova tovarna, da bi ljudje v njej delali in si s tem izboljševali svojo življenjsko raven. Niti najmanj pa si nisem mislila, da bom ostala za vedno, da si bom prav tukaj ustvarila dom in družino.

Z leti se je število zaposlenih večalo, tako da je delovni prostor postal premajhen, potrebe

po zgornjih delih pa vedno večje. Na Colu ni bilo primernega prostora, zato so ponovno odprli še obrat na Črnem vrhu.

Kako pa je bilo na Črnem vrhu?

Odšla sem spet v drug kraj med nove ljudi. V Črni vrh nisem odšla s takimi občutki kot na Col. Dolgoletna praksa in delovne izkušnje so mi dale moč, da sem bila lažje kos začetnim težavam.

Tu smo začeli z devetimi delavkami. Priučevale so se tri mesece, od poznavanja strojev, do izdelave končnega izdelka. V treh letih se je tu zaposlilo 35 delavk. Bili smo majhen kolektiv, kolektiv v pravem pomenu besede. Ta leta mi bodo ostala za vedno v spominu; bili smo enotni, nikdar ni prišlo do večjih zapletov; skupno smo reševali težave, temu primeren je bil tudi delovni rezultat.

Sedaj je tovarna na Colu dograjena. Kaj menite o tem?

Tovarna na Colu je dograjena, v enem dnevu smo se preselili, drugi dan pa tudi že normalno delali.

Ponosna sem na to, da na Colu sredi vasi stoji zgradba — moderna tovarna, v ponos ne samo meni, temveč vsem krajanom.

Izpolnila se je moja desetletna želja in želja vseh zaposlenih v našem obratu. Delavke delajo v boljših pogojih, kar verjetno vpliva na boljšo storilnost in zadovoljstvo posameznikov.

Trdim: s skromnostjo in pridnostjo vseh se daleč pride.

Marjan ŠPEH:

Moram se povrniti 25 let nazaj, ko sem se kot KV delavec zaposlil v Alpini. Tedaj se je v tovarni delalo pretežno še vse ročno. Leta 1960 sem se vpisal na Tehnično čevljarstvo šolo v Kranju, že kot druga generacija čevljarstevnikov v Jugoslaviji. Po končanem šolanju sem delal v DO Alpina na

Z leve proti desni: Marjan Špeh, Martin Klemenčič, Jožo Oblak in Franc Frlič v razgovoru z urednikom

nadaljevati vožnjo proti Colu. Običajno sem se vračal pozno popoldne...

Delovni pogoji so bili takrat zelo slabi. Delovni prostor je bil v Prosvetnem domu, ki seveda ni bil primeren za naše delo. Tudi ni bilo še traku, za boje smo prenašali; za ogrevanje smo imeli plinske peči, prepričan je bil seveda nekaj vsakdanjega. Edino stroji so bili še kar dobri.

Kar zadeva novogradnjo, je takrat izgledalo, da bomo začeli graditi »že jutri«. Sam sem iz izkušenj vedel, da to ni mogoče. Navdušenje ljudi je bilo seveda veliko, prav tako delovna vnema; tudi mojstri so bili v redu in če bi ne bilo vožnje, obrata še ne bi pustil.

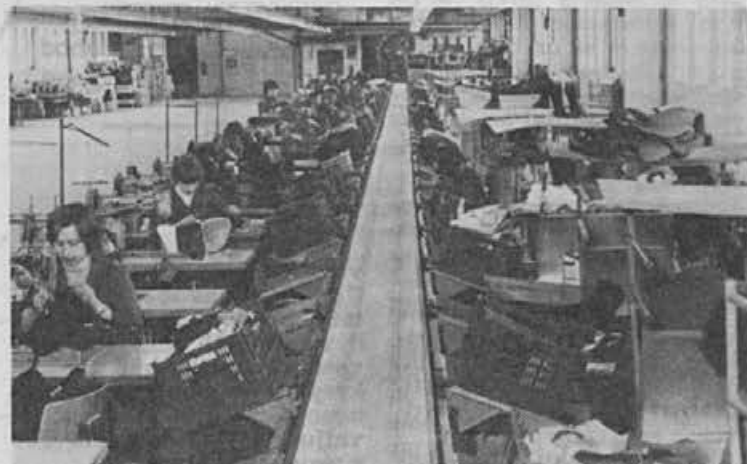
Če danes ocenjujem Alpino investicijo na Colu in primerjam prednosti in slabosti, zlasti pa stroške, se mi zdi prav, da ljudje vedo, da je Alpina ogromno vložila; to pa so bila sredstva, ki so jih do tedaj ustvarjali delavci v Žireh, Gorenji vasi in drugje tudi za to, da bi zrasla tovarna na Colu.

Kar zadeva delo, so bile velike težave tudi s skladiščnim prostorom, menjavami artiklov in podobnim. Prišle pa so že prve kvalificirane delavke in to je bilo dobro.

Moje delo takrat je bilo, da sem vzdrževal stike z delovno organizacijo v Žireh in ustreznimi službami, na drugi strani pa uvajal delovni proces na Colu, ki smo ga v tistem času tudi že začeli spremljati s samostojnim obračunom.

Jožo OBLAK:

Kot kvalificirana delavka sem v Žireh obiskovala inštruktorski tečaj, čeprav se o Colu takrat ni nič govorilo. Potem so me vprašali, če bi šla za 1 leto na Col. Nisem veliko premišljevala in odločila sem se. Čeprav mi pričevanje samo ni delalo preglavic, ni tako enostavno prevzeti mojstrska dela, posebno še, če moraš včasih biti tudi kos tehnologu in organizatorju hkrati. Pa še »robo« sem morala nabavljati, kar je bilo kasneje, ko so v Žireh začeli s kompletiranjem, boljše.

Šivalnica na Colu je dovolj prostorna

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

več delovnih mestih, kot so: mojster montaže, mojster pozizkusne proizvodnje, kontrolor gotovih proizvodov v montaži in nazadnje do prevzema obrata na Colu, kot tehnolog športne in smučarske izdelave.

Kako pa ste odšli na Col in kateri so bili začetni problemi?

Maja 1975. leta sem na pobudo tedanjega tehničnega vodje Jožeta Bogataja in direktorja DO Izidorja Rejca, prevzel vodenje obrata na Colu. Težko je opisati občutke, ki te prevzamejo, ko prideš iz matične delovne organizacije po tolikih letih dela v popolnoma novo delovno okolje — oziroma v obrat, ki je prostorsko, tehnično in organizacijsko še nerazvit. Zatorej se je bilo treba takoj polno zavzeti, da se delovni pogoji in strokovna raven delavk čimprej izboljša. Še isto leto jeseni smo pričeli z obnavljanjem obrata, ki je bil praktično brez vsega, kar je potrebno za nemoteno delo: proizvodne hale za postavitev tehnološkega traku, garderobe, umivalnice, skladišča, telefona in kuhinje za tople obroke.

Z adaptacijo smo pridobili precej proizvodnega prostora in s tem možnosti povečanja števila delavk, storilnosti in strukture dela. Upam, da je vsem poznan problem čevljarke industrije (in to je pomanjkanje zgornjih delov). Zato smo morali iskati vedno nove možnosti povečanja proizvodnih zmogljivosti v posameznih obratih. Na osnovi tega smo tudi v obratu na Colu ugotovili, da moramo, ne glede na prostorsko omejitve, iskati še dodatne rezerve.

Pri razvoju obrata na Colu ne smemo pozabiti na Črni vrh?

Ravno po teh zahtevkih in povpraševanjih za zaposlovanje v našem obratu smo leta 1978 najeli v Črnem vrhu za silne delovne prostore, v katerih smo organizirali proizvodnjo izdelave notranjih golenic. Težave so bile izredne, ne samo z uvajanjem novih delavk, ampak tudi zaradi slabih pogojev dela. Vendar smo z dobro voljo premagali tudi to. Delovna enota Črni vrh je delala tri leta, dnevno so tu izdelali 250 parov notranjih čevljev. Ob delu pa so se tu delavke tudi strokovno usposabljevale za obrat Col, ki je bil že od vsega začetka obratovanja v našem proizvodnem programu razvoja DO Alpina.

Ne bi bilo prav, če se ne povrnem na sam začetek delovanja Alpine na Colu, saj bi s tem pozabil na bistvo samega razvoja obrata in potrebe po novih proizvodnih prostorih, oz. obrata, katerega imamo danes, ko to pišem.

Že pri odprtju, leta 1972. je bilo rečeno, da delo organiziramo v delovnih prostorih Prosvetnega doma samo začasno. Istočasno so bile smerice novega obrata že načrtovane; do uresničitve le-teh pa v toliko letih ni prišlo zaradi različnih, predvsem ekonomskih težav. Težnje samih delavk in KS Col so bile seveda vedno usmerjene v gradnjo. Potrebe Alpine po zgornjih delih so nam narekivale, da kljub pomanjkanju sredstev povečujemo zmogljivosti in zgradimo večji in za delo boljši prostor.

Kako v novi tovarni, kaj pomeni to za kraj?

To sta bili osnovni vprašanji s katerima smo začeli pogovor. Z nekaterimi delavkami in ravnateljem osnovne šole na Colu, s katero Alpina lepo sodeluje.

O sami tovarni in razmerah so menili:

Magda KOŽMAN:

Pogoji dela so neizmerno boljši, saj je tudi veliko več prostora in delo je lažje organizirati. Tako lahko več naredimo in tudi kakovost je boljša.

Z gradnjo se je res tako zvalčevalo, da sedaj še sama ne morem verjeti, da imamo res novo tovarno.

Seveda je še več manjših pomanjkljivosti, ki pa jih bo mogoče odpraviti.

Gabrijela PREGELJ:

V obratu delam že od vsega začetka, zato se spominjam vseh težav v starem obratu. Imele smo plinske peči ni bilo skladišč, ne garderob; imeli smo suho malico, šele kasneje tekočo vodo.

Sedaj imamo boljše delovne pogoje in tudi druge stvari so boljše urejene.

Zato so tudi možnosti za rezultate dela večje, pri čemer pa nekateri še vedno na račun doseganja norme, zapostavljajo kvaliteto. Zato se zavzemam za stimulatvnejše nagrajevanje, ki bo vzbudilo tako količino, kot tudi kakovost.

Marija TRATNIK:

Za Alpino sem se odločila predvsem zaradi bližine, pa tudi osebni dohodki v Alpini so kar dobri. V ajdovski občini je tudi malo možnosti za zaposlovanje žensk.

Toda tovarna na Colu ima še druge prednosti. Tu se združujejo mladi in se dogovarjajo tudi za druge akcije v krajevni skupnosti in s tem je ustvarjeno tudi prijetnejše vzdušje.

8. decembra 1981. leta smo se končno po skoraj desetih letih pričakovanj, vselili v nove prostore. Za vse, ki smo živeli in delali v tako nemogočih delovnih pogojih, je bil to dogodek, ki se ga ne da opisati.

Pred nami je drugo desetletje, za katero upamo, da nam bo v boljših pogojih dela prineslo več osebnega zadovoljstva in s tem boljše delovne uspehe, ki ne bodo koristili le zaposlenim v samem obratu, ampak tudi kraju.

ZAKLJUČEK:

Zanesljivo so sedaj pogoji za nadaljnji napredek, tako tovarne, kot kraja, boljši. Prvi korak bo seveda v snovanju sekalnice zgornjih delov, s čimer bo delo še bolj zaokroženo. Tudi v kadrovskega smislu očitno ne bo težav. Treba je le veliko volje in razumevanja.

Mala anketa ob velikem dogodku

Moja mama dela v novi tovarni

Moja mama dela v novi tovarni. Zelo je vesela. Pravi, da ji je všeč, ker je vse novo. Inj, ko je delala v starem vrhu, je bilo bolj slabo. V tovarni Alpina živi sedaj dela 130 ljudi.

Jaz sem bila že v tovarni. Videla sem i strovišče, garderobo, halo in čakalnice, kjer lahko čakajo strovi moje mame.

Mama živa. Delajo i tamo rajste in notranji del smučarskih čevljev. Veliko jih izvažajo v Ameriko, da dobijo denar.

Lilka Kostar

3. novembra 1981.

Kako ustvarjamo

Časopis je spremljal in oblikoval

Dvajset let je dolga doba... Če pa sam pomislim 20 let nazaj, se mi zdi, kakor da bi bilo to pravkar.

Pravzaprav časopisa leta 1962. še ne bi bilo, če ne bi tedaj mladinska organizacija vzela zadevo v roke.

Samopravljanje je tedaj začelo dobivati širše razsežnosti. Snovati so se začele ekonomske enote, nekakšne majhne temeljne organizacije s svojim lastnim obračunom in sicer skromnimi oblikami samoupravnega dogovarjanja.

V ta okvir sodi tudi težnja po širšem in boljšem obveščanju delavcev. Družbenopolitične organizacije so ugotavljale vrzel na tem področju, vendar nekako rešitve niso videle. Ni bilo tiskarskih možnosti in tudi ni bilo ljudi, ki bi se tega lotili. Takrat sem bil predsednik aktiva ZMS v Alpini, zato se dobro spominjam razgovora s tedajno sekretarko ZK in našo mentorico Jelico Diklič, ki je ocenjevala potrebe po informiranosti in šibke razmere za to.

V mladinski organizaciji smo bili tedaj smejeji in kar hitro smo se lotili priprav za osnovanje časopisa. K delu smo pritegnili tudi nekaj bolj izkušenih, kot na primer: Petra Šulerja, tedanjega sekretarja podjetja in Alfonza Zajca. V prvem uredniškem odboru pa so sodelovali še: Konrad Peternelj, Mira Naglič, Silva Burnik (Klemenčič), Majda Trček (Jesenko), Franc Mlakar, ki je odgovarjal za tehniko in Neško Podobnik kot glavni urednik.

Domenili smo se, da bi začeli z mesečnikom, kasneje smo ugotovili, da zaradi težav s prispevki in tudi tiskanjem, izdajamo glasilo vsaka 2 meseca.

Poleg vsebine glasila, ki je obsegalo v začetku od 16-20 strani, nam je največ preglavic povzročalo tiskanje. Stiskati 20 strani ciklostiranega glasila v 600 izvodih ni majhno delo, posebno še, ker je bilo treba tiskati na ročno pripravo. Delo je bilo tako zamudno, da so fantje in dekleta tiskali v izmenah skoraj ves teden, menjavali pa so se od 14. ure, pa tudi do dveh ponoči.

Pri tem se je še posebno izkazal Rajko Vehar, sodelovali pa so še: Zdravko Vehar, Andrej Mlakar, Franc Mlakar, Tone Mlakar, Fanči Bogataj (Možina), Silva Kavčič, Silva Burnik (Klemenčič) in drugi.

Ze kar v začetku smo se kljub dokaj nestrokovnemu delu lotili aktualnih vsebinskih vprašanj. Ekonomske enote, ki sem jih že omenil, so imele tudi nasprotnike in časopis je pomagal, da smo prej rešili nesoglasja.

Podobno je bilo tudi kasneje, ko se je časopis razvijal. V oblikovnem in tehničnem smislu je glasilo napredovalo iz leta v leto, dokler ni, zlasti ob prizadevanju takratnega odgovornega urednika Stojana Pertovta, dobilo časopisno obliko. V delu uredniških odborov je sodelovalo 45 delavcev, najdlje kot glavna urednica Majda Jesenko.

Odgovorni uredniki pa so bili: Peter Šuler, Drago Debeljak, Alfonz Zajec, Ivan Capuder, Stojan Pertovt in Neško Podobnik.

Največji vzpon je glasilo delavcev Alpine doseglo, ko smo prešli na časopisno obliko. Takrat so se počasi začele oblikovati rubrike in pozneje celo tematske strani, na katerih so se pojavljali članki, komentarji, ankete ali povzetki pogovorov o najpomembnejših vprašanjih delavcev v tovarni ali kraju v tistem času. Prav ta tesna vez med delavci in krajanji, ki jo je preko svoje zasnove in vsebine tkalo tudi naše glasilo, je njegov pomen še bolj uveljavilo.

Vsa prizadevanja uredniških odborov vsa ta leta pa ne bi imela pravega pomena, če ne bi delavci Alpine in tudi Žirovci »vzeli glasilo za svojo«, sodelovali in nas ves čas podpirali, zlasti v trenutkih najtežjih odločitev, ki jih v zgodovini časopisa ni bilo tako malo.

Največ pa je vsem nam pomenilo, če smo koga slišali: »Veš, saj je pisalo v glasilu, bo že res,« ali: »Prebiram vse, od prve do zadnje črke.«

Neško PODOBNIK

Uredniški odbori v 20 letih Delo-življenja

Peter Šuler, odg. urednik 1962-1965
 Neško Podobnik, glavni urednik 1962-63; glavni in odgovorni urednik 1975 dalje
 Majda Jesenko, glavni urednik 1963-1968 in 1970-1972, odgovorni urednik 1972-1974
 Silva Burnik (Klemenčič)
 Mira Naglič
 Anton Žakelj
 Marjana Poklukar
 Vladimir Pivk
 Alfonz Zajec (odgovorni urednik 1970-1971)
 Konrad Peternelj
 Franc Mlakar
 Jože Peternelj
 Magda Čadež
 Ernest Mlakar
 Drago Debeljak, odgovorni urednik 1966
 Albinca Možina
 Anton Hribar
 Ivan Capuder, odgovorni urednik 1968
 Jožica Jamnik, glavni urednik 1969
 Marija Kastelec
 Ernest Demšar
 Milan Močnik
 Stojan Pertovt, odg. urednik 1970-1972
 Anica Rampre
 Rudolf Poljanšek
 Stane Kosmač
 Matevž Pečelin
 Janez Smeh
 Martina Gregorač
 Miha Govekar
 Anuška Kavčič, tehnični urednik (1977, 1979)
 Stane Čar
 Anton Eniko
 Srečko Erznožnik
 Tomaž Justin
 Tončka Oblak
 Marta Pivk
 Silva Pišek (Lahajnar), tehnični urednik (1978)
 Anica Govekar
 Rado Kavčič
 Ivan Reven
 Mišo Čeplak
 Brigita Grošelj

Vloga glasila »DELO-ŽIVLJENJE«

35 let Alpine, 20 let Alpinega glasila »Delo-življenje«. 20 let se glasilo »Delo-življenje« spremlja dogajanje v Alpini, 20 let že piše o našem delu in življenju. Alpina je rastla, Alpina se je razvijala, rastlo in razvijalo se je naše »Delo-življenje«, iskalo je in še vedno išče najboljšo možno obliko in vsebino.

Ali je sploh mogoče izdelati popolno vsebinsko in oblikovno idealno glasilo, ki piše o problemih delavcev DO? Ne, kajti delo in življenje je tisto, ki oblikuje tudi strani našega »Delo-življenja«. Brez dvoma lahko rečemo, da že vrsto let sodi med najboljša glasila organizacij združenega dela, ne samo zaradi likovnega izgleda, tehnične izvedbe, ampak tudi s

svojo vsebino igra pomembno vlogo v obveščanju delavcev in sploh vseh krajanov.

Kakšne naloge pa mora opravljati glasilo, da lahko rečemo, da je aktualno, da je faktor oblikovanja zavesti delavcev?

1. Predvsem mora redno spremljati proizvodnjo, prodajo proizvodov, delitev sredstev, strokovno izobraževanje delavcev, aktivnost družbenopolitičnih organizacij, dejavnost samoupravnih organov, probleme kulture, zdravstva, športa in rekreacije, ipd.

2. Kot množično komunikacijsko sredstvo mora med bralci vzdrževati vsestranski pretok informacij od samoupravnih organov, strokovnih služb, družbenopolitičnih organizacij k članom delovnega kolektiva in obratno

Važno je da vemo

• Važno je da vemo

• Važno je da vemo

Pri oblikovanju časopisa v tiskarni

3. Med bralci oblikovati socialistično javno mnenje – je institucija množičnega obveščanja

4. Skrbeti za vsestransko izmenjavo mnenj, stališč, spodbujati osebno prizadevnost delavcev, jih vzpodbujati k akciji, kritičnosti.

Če bi prispevke, objavljene v glasilu v zadnjih letih analizirali še s pomočjo drugih kriterijev, ugotovimo, da v njem prevladujejo poročevalske novinarske zvrsti – vest, poročilo, to pa tudi pomeni, da večina prispevkov opisuje dogajanje v preteklosti, marjše del pa se jih nanaša na prihodnost.

In glasilo »Delo-življenje« v veliki meri opravlja vse 4 naloge ter predstavlja najcelovitejše sredstvo obveščanja v Alpini, saj zajema praktično vsa pomembnejša področja dogajanja v DO, kot tudi v krajevni skupnosti. V zadnjih letih so se izoblikovale nekatere ustaljene rubrike: »Razgovor za urednikovo mizico«, ki vsak mesec temeljito obdela določeno aktualno problematiko – »Dogovarjamo se« poprečno obsega 3 uvodne strani in poroča o sejah delavskih svetov in njihovih izvršilnih organov ter o delu družbenopolitičnih organizacij.

– »Kako ustvarjamo« je običajno najširša rubrika, ki govori o gospodarjenju delovne organizacije.

– »Važno je, da vemo« je vsebinsko raznolika rubrika, v kateri je največ prispevkov s področja gospodarskega poslovanja ter kadrovske politike.

– »Od tu in tam« vsebuje zanimivosti od vsepovsod, v njej prevladujejo prispevki o dogajanju v kraju in občini ter področje športa in rekreacije.

– »To je naš kraj« govori predvsem o dogajanju v kraju, npr. o športu, komunalnih problemih kraja, šolstvu, dejavnosti društev ipd.

V okviru teh večjih ustaljenih rubrik pa so se v zadnjih

nekaj letih pojavljale oz. se še pojavljajo podrubrike:

Kadrovske novice, Ekonomski izrazi, Naši rojaki, Kulturna rubrika, Čevljarški izrazi.

Vlogo glasila najlaže prikazemo s konkretnimi rezultati, zbranimi s pomočjo ankeve v letu 1980. Kar 51,8% anketiranih dobiva največ informacij preko glasila, 41,8% pa jih postavlja glasilo za najbolj učinkovito sredstvo obveščanja in tudi 81,7% anketirancev rec. to prebira glasilo. Prav ta zadnji podatek kaže, da so ljudje vzeli glasilo za svoje, to pa na drugi strani pomeni, da je njegova vloga velika in da je hkrati tudi dovolj aktualen, kar je običajno slabost mesečnih glasil. Še vedno pa ugotavljamo, da na njegovih straneh opažamo premalo prispevkov delavcev iz neposredne proizvodnje.

Zaključim pa lahko z naslednjo ugotovitvijo: glasilo »Delo-življenje« je odigralo in igra pomembno vlogo v preteklosti, v sedanjem trenutku, prihodnost pa bo pokazala, kako velika bo zgodovinska vrednost objavljenih prispevkov v osrednji tribuni delavcev Alpine.

Mišo ČEPLAK

Tudi stanovanj je več

Ko delamo ob tem jubileju analizo našega dela, uspehov in neuspehov za zadnje obdobje, menim da je pomembno, da se ozremo tudi na področje družbenega standarda delavcev, to je predvsem na področje reševanja stanovanjskih vprašanj. Temu vprašanju smo posvečali precej pozornosti. Tako smo imeli leta 1972 na razpolago 22 stanovanjskih enot, od tega 1 enosobno, 13 dvosobnih in 8 trosobnih stanovanj. V naslednjih desetih letih pa smo pridobili 56 stanovanjskih enot, od tega 4 garsonjere, 10 enosobnih, 27 dvosobnih in 15 trosobnih stanovanj.

To je dva in pol kratno po-

večanje v primerjavi z letom 1972. Tako imamo sedaj skupno 78 stanovanjskih enot samo na področju Žirov. Mislimo, da smo s tem številom lahko kar zadovoljni, še posebno, če ugotavljamo, da smo najbolj pereča stanovanjska vprašanja reševali sorazmerno hitro. Vsa leta smo veliko pozornosti posvečali kreditiranju delavcev za individualne gradnje, dograditve, obnovitve ter nakupe starih stanovanj ali stanovanjskih hiš. Še vedno pa nam ni uspelo pridobiti novih etažnih lastnikov, zato se bomo morali v bodoče tega problema lotiti bolj načrtno.

Marta MLINAR

Štipendiranje v obdobju 1972 do 1982

LETO	Štev. štip.	SOLANJE Pokl. š.	NA Sr. š.	Viš. vis. š.
1972	91	34	41	16
1973	71	30	27	14
1974	60	30	16	14
1975	60	31	19	10
1976	59	32	15	12
1977	48	17	23	8
1978	53	32	16	5
1979	48	28	15	5
1980	44	15	23	6
1981	74	38	25	11

Na poklicnih šolah so od 1972–1980 šteti le učenci ČŠIC v Žireh. V letu 1981 pa število 38 predstavlja 27 štipendistov obutvene mseri, 11 je štipendistov ostalih poklicnih šol.

Poklici: prodajalec obutve, kovinar, mizar, kuhar in podobni so bili do 1981. leta vodeni kot učenci v gospodarstvu in jih preglednica ne vključuje.

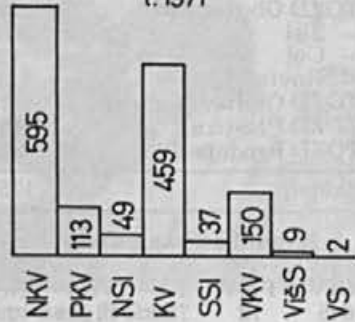
Na srednjih šolah je bilo oddanih največ štipendij za šolanje na tehnični čevljarški in ekonomski srednji šoli. Na višjih šolah je bilo večino štipendij podeljenih za študij ekonomske komercialne šole in študij organizacije dela.

Visokošolcem je bilo podeljenih največ štipendij za študij na ekonomski fakulteti.

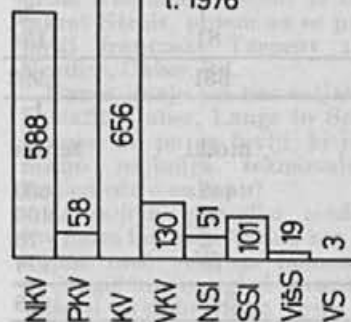
Eva DOLENC

Kvalifikacijska struktura

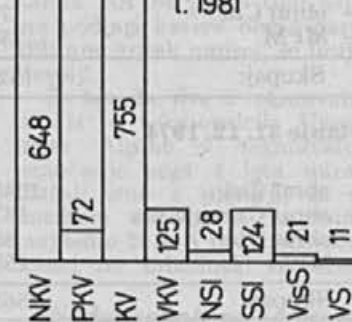
I. 1971

I. 1976

I. 1981

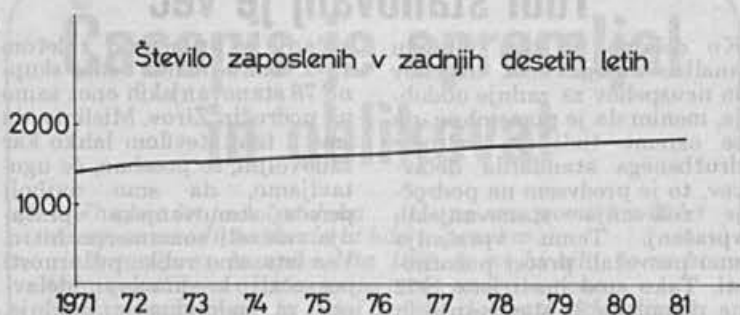

Važno je da vemo

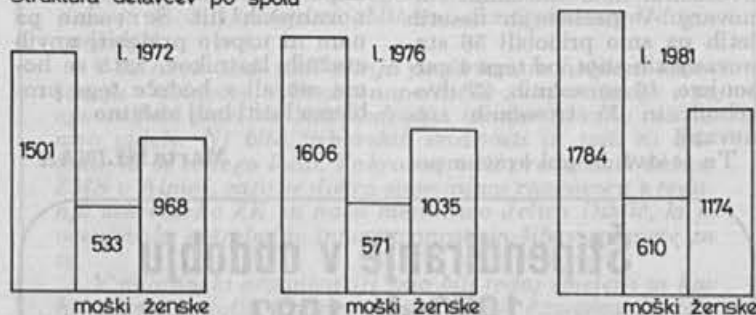
Važno je da vemo

Važno je da vemo

Število zaposlenih v zadnjih desetih letih

Struktura delavcev po spolu

Dohodek ustvarjajo delavci

Ko pregledujemo proizvodne in prodajne uspehe Alpine, ne smemo pozabiti, da so le-te ustvarili delavci, zato smo pripravili tudi pregled kadrovske rasti delovnega kolektiva v zadnjih desetih letih.

Ob koncu leta 1971 je bilo v Alpini zaposlenih 1414 delavcev, od tega v

- obratu Žiri 1034
- v obratu v Gorenji vasi 182
- in v MPM 198

Po kvalifikacijski sestavi pa je bilo stanje 31. 12. 1971 naslednje:

NKV	PKV	NSI	KV	SSI	VKV	Viš	VS	X	Skupaj
595	113	49	459	37	150	9	2		1414

Ob koncu leta 1972 je bilo stanje zaposlenih:

	moški	ženske
- obrat Žiri	435	595
- obrat Gor. vas	25	168
- obrat Col	1	67
- MPM	72	138
Skupaj:	533	968

Kvalifikacijska sestava delavcev 31. 12. 1972

NKV	PKV	NSI	KV	VKV	SSI	Viš	Vis	Skupaj
671	111	49	482	137	40	9	2	1501

Stanje 31. 12. 1973

	moški	ženske
- obrat Žiri	426	590
- obrat Gorenja vas	23	170
- obrat Col	1	78
- MPM	81	154
Skupaj:	531	992

Stanje 31. 12. 1974

	moški	ženske
- obrat Žiri	445	600
- obrat Gorenja vas	21	166
- obrat Col	2	78
- MPM	79	174
Skupaj:	547	1018

Kvalifikacijska sestava delavcev 31. 12. 1974

NKV	PKV	KV	NSI	VKV	SSI	VIŠ	S	VS	Skupaj
681	97	531	46	116	78	13		3	1565

Stanje 31. 12. 1975

	moški	ženske
- obrat Žiri	455	594
- obrat Gor. vas	20	166
- obrat Col	2	80
- MPM	77	188
Skupaj:	544	1028

Stanje 31. 12. 1976

	moški	ženske
- obrat Žiri	470	598
- obrat Gor. vas	16	161
- obrat Col	2	81
- MPM	83	195
Skupaj:	571	1035

Kvalifikacijska sestava delavcev 31. 12. 1976

NKV	PKV	KV	VKV	NSI	SSI	Viš	VS	Skupaj
588	58	656	130	51	101	19	3	1606

Stanje 31. 12. 1977

	moški	ženske
- DSSS	86	116
- TOZD Obutev Žiri	307	540
- Žiri 760	305	455
- Col 87	2	85
- TOZD Obutev Gor. vas	18	161
- TOZD Plastika	100	32
- TOZD Prodaja	88	198
Skupaj	599	1047

Stanje 31. 12. 1978

	moški	ženske
- DSSS	73	156
- TOZD Obutev Žiri	259	530
- Žiri	257	430
- Col	2	100
- TOZD Obutev Gor. vas	15	158
- TOZD Plastika	94	38
- TOZD Prodaja	133	223
Skupaj:	574	1105

Stanje 31. 12. 1979

	moški	ženske
- DSSS	108	134
TOZD Obutev Žiri	274	528
- Žiri	272	528
- Col	2	117
TOZD Obutev Gor. vas	16	158
TOZD Plastika	91	37
TOZD Prodaja	124	259
Skupaj:	613	1116

Stanje 31. 12. 1980

	moški	ženske
DSS	104	137
TOZD Obutev Žiri	254	543
- Žiri	250	388
- Col	3	122
- Rovte	1	33
TOZD Obutev Gor. vas	16	158
TOZD Plastika	98	37
TOZD Prodaja	131	272
Skupaj:	603	1147

Kvalifikacijska sestava delavcev 31. 12. 1981

NKV	PKV	KV	VKV	NSI	SS	VIŠ	VIS	SKUPAJ
648	72	755	125	28	124	21	11	1784

Važno je da vemo

Važno je da vemo

Važno je da vemo

Stanje 31. 12. 1981

DSSS	240	107	133
TOZD Obutev Žiri	835	276	559
– Žiri	671	271	400
– Col	125	5	120
– Rovte	39	–	39
TOZD Obutev Gor. vas	179	15	164
TOZD Plastika Žiri	90	73	17
TOZD Prodaja	440	139	301
Skupaj:	1784	610	1174

V zadnjih desetih letih se je skupno število delavcev povzpelo od 1414 na 1784, torej 370 delavcev, kar predstavlja 26% porast.

Če primerjamo število zaposlenih v posameznih letih ugotovljamo, da je število delavcev raslo predvsem zaradi širjenja maloprodajne mreže, medtem ko so nekateri oddelki po zaposlenosti stagnerali ali celo nazadovali. To velja predvsem za obrat v Gorenji vasi. Zaradi reorganizacij in prelivov včasih podatki tudi niso povsem primerljivi, saj vemo, da smo najprej imeli 2 temeljni organizaciji in DSSS, kasneje 4 TOZD in DSSS in sedaj spet 2 TOZD in DSSS.

Poleg tega se tudi podatki niso ves čas zbirali po isti metodologiji, saj do leta 1977 nimamo podatkov o delovni skupnosti skupnih služb kot posebni organizacijski in samoupravni enoti.

Če pa pogledamo kvalifika-

cijsko strukturo vsaj vsakih pet let ugotovimo, da imamo v zadnjih letih več nekvalificiranih delavcev, prav tako nekaj več polkvalificiranih, imamo več kvalificiranih delavcev, manj pa je visoko kvalificiranih predvsem zaradi upokojitvev. Močno je vpadlo število nižje strokovnih in se hkrati povečalo število srednje strokovnih delavcev (v 10 letih kar za več kot trikrat); z višješolsko izobrazbo imamo več kot dvakrat več ljudi kot pred desetimi leti in petkrat več delavcev z visoko izobrazbo kot pred desetimi leti, kar pa glede na velikost delovne organizacije in razširjeno strokovno dejavnost ni dovolj.

Slabše je s kvalifikacijsko strukturo v proizvodnji, kjer je zlasti kvalificiranih še vedno premalo. Upamo, da bo interes za te poklice, ki je v zadnjih letih vidnejši, še porasel.

Irma DOLENEC

Zmagovalec preizkušnje na Mrzlem vrhu: Benedik

Tretje zlato na Trofei Topolino: Sašo Robič

Tekmovalni dosežki včeraj, danes, jutri

Zakaj se vodilni proizvajalci na različnih področjih športne opreme tako intenzivno ukvarjajo s tekmovalci? Vsem je jasno, da boljše reklame kot tekmovalni uspehi z izdelki neke tovarne, ni. Reklama je v naši panogi še posebej za-

kvaliteto, servisi, načini prodaje, reklamo, itd.

Menim, da je v proizvodnem programu Alpine marsikaj manjkalo; vrhunski model, dober otroški čevljev ipd. Kot oče sem svojemu otroku pripravljen kupiti najboljše čevlje, če

Tekmovalci, ki tekmujejo z Alpininimi čevlji; od leve proti desni čepijo: Gosar, Grašič, Dežmanova, Klinarjeva, Kotnikova, Štancarjeva, Čizman; Stojijo: Benedik, Lavtižar, Erbežnik, Žan, Robič

stopana in odveč je verjetno misliti, da bi mogli najti kakšno uspešnejšo obliko. Tuji kupci od nas to zahtevajo.

Zmotno je mišljenje, da naj bi ostali majhni. V vseh krizah so najprej propadli majhni, ker so imeli premalo sredstev za reklamo in razvoj. Izdelek, ki ga uporablja vrhunski tekmovalci, je izpostavljen izjemnim preizkušnjam. Če jih hočemo zadovoljiti, je treba razmišljati, razvijati. Tako je poleg reklame povratna zveza z razvojem nasploh zelo močna.

Če pogledamo malo v preteklost, vidimo, da je večina naših boljših smučarjev in tekmovalcev kupovala čevlje v tujini. Sam sem bolj zares tekmoval od l. 1956 naprej. Čevlje nam je delal čevljar Smid iz Koroške Bele. Še posebej znani so bili njegovi skakalni čevlji. Že leta 1961. sem v Beljaku kupil prve čevlje na zaklopke firme Kastinger. Pojem je bil takrat Strolz, potem so se pojavili francoski Trapeur pa Nordica, Caber, itd.

Danes imajo pri nas veljavo Dynafit, Caber, Lange in San Marco. To pa so čevlji, ki jih nosijo najboljši tekmovalci. Kaj odloča o nakupu?

Zanesljivo, ponudba modelov mora biti zelo široka, ker je kupna moč velikega pomena, in drugič ime in ugled tovarne, tega si pridobi vsaka firma s

jih ni doma, jih bom kupil v tujini. Na ta način pa bo delovna organizacija izgubila kupca toda ne le za en par, saj vemo, da ljudje neradi menjajo proizvajalce, s katerimi so začeli in bili zadovoljni.

Nato pride do verižne reakcije: saj vemo, vsa družina, prijatelji, znanci kupujejo isto...

V ponudbi smo šli z novo sezono spet korak naprej. Deljena so mnenja o novem modelu SR 84, češ, da je šel prezgodaj v prodajo; premalo preizkušen... S tem se popolnoma strinjam, čeprav mi je povsem jasno, da smo ga naredili seveda veliko prepozno. Zaradi »otroških« boleznih, ki jih je imel, je nastopila vrsta znanih težav, ki so v večini premostljive. Naši tekmovalci so osvojili rekordno število zmag in naslovov prav z SR 84. Jugoslavija je v alpskem smučanju velesila, zato nobena zmaga ni lahka. SR 84 pa je tudi šola, na podlagi katere bomo naredili nov korak naprej: še boljši čevljev!

Še beseda, dve o tekmovalni službi in tekmovalcih. Usmeritev Alpine v tekmovalno smučanje sega 4 leta nazaj. Začeli smo s pionirji, ki so medtem odrasli in najboljše najdemo že v A in B reprezentanci ter mladinski reprezentanci

(Nadaljevanje na 14. strani)

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Tekmovalni dosežki včeraj, danes, jutri

(Nadaljevanje s 13. strani)

tanci. Oglejmo si, kdo od naših so slovenski prvaki:

Tomaz Čizman – v veleslalomu med mlajšimi mladinci
Sašo Robič – v smuku, slalomu in veleslalomu med starejšimi pionirji

Mojca Dežman – v smuku in veleslalomu med starejšimi pionirkami

Jani Grašič – v veleslalomu med mlajšimi pionirji

Romana Kotnik – v veleslalomu med mlajšimi pionirkami

Grega Gosar – v slalomu med mlajšimi pionirji

Državni prvaki pa so Grega Erbežnik v trojni kombinaciji med člani

Tomaz Čizman v veleslalomu in smuku med mladinci

Ob tem pa je Grega Erbežnik še Balkanski prvak med mladinci v veleslalomu, Sašo Robič pa je osvojil Trofeo Toppolino v veleslalomu med starejšimi pionirji.

Tudi na Loki 82 so se naši izkazali:

Robert Žan je zmagal v slalomu med starejšimi pionirji, Sašo Robič pa v isti skupini v veleslalomu.

Še en pomemben uspeh Grege Benedika: zmagal je na FIS tekmi v veleslalomu med člani v avstrijskem Köttschahu.

Pionirji pri nas vsako sezono tekmujejo za pokal Coca cole. Vse skupne zmage so pripadle našim: med starejšimi pionirji je zmagal Sašo Robič, med st. pionirkami Mojca Dežman, med ml. pionirji Jani Grašič in med ml. pionirkami Katjuša Pušnik.

V posameznih disciplinah nam je od osmih zmag ušla le ena. Med st. pionirji je bil prvi Sašo Robič v slalomu in veleslalomu, med st. pionirkami pa Mojca Dežman v slalomu. Med ml. pionirji je bil prvi Jani Grašič, tako v slalomu kot veleslalomu, med ml. pionirkami pa je bila v slalomu prva Katjuša Pušnik, v veleslalomu pa Romana Kotnik.

Vse to so zmage, ki so jih naši tekmovalci obogatili z vrsto srebrnih in bronastih medalj.

Jasno je, da hočemo naprej. Če nam je lani za evropskem mladinskem prvenstvu na Starem vrhu ušla uvrstitev med 10 zaradi diskvalifikacije Čizmana, je letos na svetovnem mladinskem prvenstvu osvojil bronasto medaljo; Lavtižar je bil deveti. Drugo leto upamo na še več, ker bosta oba še eno leto tekmovala v tej konkurenci.

Na državnem članskem prvenstvu so naši osvojili prve kolajne: zlato v kombinaciji Erbežnik, srebrno v smuku Čizman in bronasto v slalomu Benedik.

Upamo, da bomo naši naslednike Križaja in Strela prav v naših vrstah.

Benedik, Čizman in Lavtižar so dosegli vrsto uvrstitev med prvih 10 na mednarodnih tekmah, imamo točke v evropskem pokalu, toda za mednarodno reklamo so potrebne zmage na tujem.

Prepričan sem, da nam bo uspelo.

Janez ŠMITEK

Kraj in tovarna z roko v roki

Na Colu je bilo opaziti veliko praznino, ko je bil leta 1961 ukinjen lesni obrat. Vas je postala prazna, zato so ljudje navdušeno sprejeli vest, da namerava Alpina iz Žirov ustanoviti obrat v našem kraju. Težave so nastale, ker ni bilo prostora. Prosvetni dom smo malo pred tem odstopili osnovni šoli, ker ni bilo sredstev za vzdrževanje. Težave so bile tudi na občini. Teško je bilo prepričati občinsko skupščino, da je obrat na Colu resnično potreben. Odborniki, predvsem predstavniki LIPE in Tekstine, so temu nasprotovali, saj so tudi oni širili proizvodnjo. Teško so se sprijaznili, da bodo izgubili dobre delavce z gorskega področja.

Kmalu po prihodu Alpine je bil razpisan referendum za izgradnjo vodovoda, kar je bilo nujno potrebno za nadaljnji razvoj kraja. Ker je predstavljala izgradnja vodovoda eno največjih investicij na Colu, ki so se je lotili krajanji sami,

smo iskali pomoč tudi pri drugih podjetjih. Le pri redkih smo našli na majhno razumevanje. Le Alpina nam je širokogrudno priskočila na pomoč, česar se krajanji še vedno radi spominjajo. Šele ko je pred petimi leti prvič stekla voda po omrežju, smo se prav zavedali, kakšno korist predstavlja vodovod v vasi in tudi brez njega bi verjetno postala uprašljiva izgradnja novega obrata na Colu.

Ob tem pa smo seveda izredno težko pričakovali izgradnjo nove tovarne. Prosvetni dom, v katerem je obratovala Alpina, smo težko pogrešali. Ni bilo prostora za vsake prireditve. Šola ni imela telovadnice. Pogodba z Alpino o najemu doma pa se je tudi že iztekla.

Z obratom na Colu raste tudi standard prebivalstva, saj delavci porabijo manj časa na vožnji, tako ta čas lahko koristno uporabijo.

S pridobitvijo prostorov v

Zadružnem domu, ker se telovadnica in kulturna dejavnost seli nazaj v Prosvetni dom, se odpira možnost otroškega vrtca. Tega si najbolj želijo deluke iz Alpine, saj je že prijavljenih 25 otrok. Načrti za obnovo so pripravljeni, tudi volje je dovolj za prostovoljno delo. Vendar ustavilo se je pri denarju, saj stane samo potrebni material za adaptacijo 500.000 din.

Prve dinarje v ta namen želimo zbrati s tem, da smo podpisali pogodbo s KK Vipava za saditev borovcev po 6 din za drevesce. Tako bomo zaslужili 20.000 din, kar pa je veliko premalo celo za začetek del.

Večji problem od vrtca je šola. Zadnja leta se o tem pogovarjamo na vsakem sestanku v KS in na šoli. Šola obiskuje na Colu okrog 200 otrok. Stavba pa je stara, dotrajana in premajhna, tako da se pouk odvija tudi v zasilnih prostorih Zadružnega doma. Pred petimi leti je bil razpisan referendum za ureditev šolstva v

naši občini. V letošnjem in v prihodnjem letu se bo referendum iztekkel. Z zbranimi sredstvi se je zgradila osnovna šola na Otlici in dogradil šolski center v Ajdovščini. Ostal pa je nerešen problem šole v Vipavi in na Colu. Tako ostane najtežji problem na Colu. Svet KS meni, da bi prevzel pobudo za uvedbo krajevnega samopriskpeva. V prihodnjem mesecu je predviden zbor krajanov, na katerem se bomo pogovorili o vseh podrobnostih. S tem pa tudi pozivamo vse krajanje iz naše občine in družbenopolitične organizacije za uvedbo novega občinskega samopriskpeva, s katerim naj bi se zagotovila manjkajoča sredstva za našo šolo in za dokončanje del v Vipavi. Ker je glede šole ostal problem pri nas najbolj pereč, je prav, da mi prvi ugriznemo v to jabolko.

Tovarni Alpina pa ob koncu želimo še veliko plodnega dela v naši sredini in še naprej veliko delovnih uspehov:

Ivan PREGELJ

Učenci na Colu razmišljajo o Alpini

Uredništvo se je odločilo, da razpiše natečaj za najboljše naloge v zvezi z vlogo in delom Alpine na Colu in razmerah v kraju.

Šola je izbrala 9 najprimernejših nalog v treh temah, ki smo jih razpisali.

Nagrajene naloge so napisali: Janko MIKUŽ, 4. razred, Magda ČUK, 6. b razred, Bogdan PLESNIČAR, 7. razred, Katja BAJC, 3. razred, Matej PELJHAN, 8. razred, Jurij BAJC, Robert LEBAN 2. razred in Romana HLADNIK, 5. razred.

Učenci so prejeli knjižne nagrade. Oglejmo si nekaj nalog!

V novi tovarni

Moja mama dela v tovarni Alpina Žiri. Dela že deset let.

Mama je šla delat v prvih letih Alpine na Colu. Odkar je v tovarni, dela pri lepilu. Kadar je bila čistilka odsotna, jo je mama nadomeščala. Mami je kdaj v tovarni slabo, zato ne bi smela delati pri lepilu. Včasih, ko sem bila še majhna, je mama delala v izmenah, na nas je pazila teta. Ko pa je teta umrla, je mama hotela pustiti službo, vendar so uredili tako, da dela samo popol-

dan. Mama večkrat ostane brez glasu in zdravniki trdijo, da je vzrok za to lepilo in centralna kurjava. Mama bi morda šla šivat, ampak pravi, da za to delo ni bila sposobna.

Letos so zgradili tudi nov obrat na Colu. Nova tovarna je veliko večja od stare. Odprtje nove tovarne bo 27. aprila, tisti dan bo tudi desetletnica Alpine na Colu.

Alpina bo še stala na Colu, ko nas ne bo več.

Romana HLADNIK, 5. r.

Moja mama v tovarni

Moja mama dela v novi tovarni Alpina na Colu. Prej se je vozila v Črni vrh, kjer je imela Alpina svoj obrat.

V Črnem vrhu so bili slabši delovni pogoji, ker ni bilo ustrezni prostorov. Kljub slabim pogojem so bili odnosi med delavkami zelo dobri.

15. 12. 1981 so se delavke iz Črne vrha preselile v novo tovarno na Col. V novi tovarni

so pogoji dela dobri. Proizvodna hala je sodobna. Garderobe so prostorne, sanitarije urejene.

Kuhinja je moderna, jedilnica velika, malica je dobro pripravljena. Odnosi med delavkami so dobri.

Vsi smo s pridobitvijo nove tovarne zadovoljni.

Robert LEBAN, 2. r.

Iz finančno-računovodskega sektorja

Priprave za izdajo novega časopisa so stekle

Izdelovanje form je izredno zahtevno delo

Takole izgleda prodajalna v Sarajevu

Tu se snujejo načrti za boljše nagrajevanje

Oddelek plastike predstavlja še vedno pomemben del proizvodnje

Panorama Čola

Razvoj lahke obutve

Stara stavba Alpine sedaj predstavlja že manjši del celotne tovarne

Stefan Poljanšek iz plastike

Marija Kastelec,
organizator varstva pri delu

Franc Jereb iz montaže

Velika pridobitev na Čolu je tudi nova kuhinja

Iz planskega oddelka Alpine